

sterftekans was niet hooger dan bij kleinere conservatieve operaties en lager dan bij wegname van het geheele geslachtsapparaat per vaginam of per laparotomiam. Genezing in 83 pCt. der gevallen, terwijl uitvalsverschijnselen en amenorrhoe niet gezien werden; gunstige invloed op te voren te sterke menstruatie.

TH. B. PHILIPS.

BOEKAANKONDIGINGEN.

Grundzüge der Hygiene, von Dr. W. PRAUSNITZ. Elfte Auflage. J. F. LEHMAN'S Verlag, München 1920. Prijs 20 mark, geb. 23 mark.

Men blijft het boek van PRAUSNITZ op prijs stellen. In 1917 (II, bldz. 1073) kondigde ik den Toden druk aan, nu is weer een nieuwe uitgaaf noodig gebleken. De inhoud is weinig veranderd; het heeft eenige uitbreiding ondergaan op het gebied der sociale hygiëne, dit, ook volgens den schrijver, zoo moeilijk te omlijnen terrein der gezondheidsleer. Zoo is er bijv. een nieuw hoofdstuk aan toegevoegd over de sociaal-hygiënische werkzaamheid van den arts, waarin achtereenvolgens worden besproken de zorg voor het kind en de bestrijding van tuberculose, geslachtsziekten en drankzucht. De hygiëne van den zuigeling heeft ook nog op een andere plaats in het boek een afzonderlijke bespreking gevonden. Ook het gedeelte, dat over de besmettelijke ziekten handelt, is op sommige plaatsen, o.a. bij de geslachtsziekten, niet onbelangrijk uitgebreid.

Ook in zijn nieuwen vorm zal dit boek menigmaal den arts een makkelijke en goede raadgever kunnen zijn, al herhaal ik, dat het naar mijn meening niet in de eerste plaats voor artsen is geschreven, omdat het daarvoor wel wat al te eenvoudig is gehouden.

C. W. BROERS.

G. AXHAUSEN, *Operationsübungen an der menschlichen Leiche und am Hund*. LEHMANN'S med. Atlanten, Bd. XIII, 308 bldz. München, J. F. LEHMANN 1919. Prijs 50 mark.

Dit boek onderscheidt zich in twee richtingen van de andere op hetzelfde gebied. In de eerste plaats geeft het veel meer. Het bepaalt zich niet alleen tot het behandelen van onderbindingen, resecties, amputaties en exarticulaties. Ook de andere ingrepen, die de tegenwoordige chirurgie toepast, worden behandeld. Alle typische ongecompliceerde ingrepen zijn opgenomen. Daarbij worden de buikoperaties, en dat is het tweede groote verschil met andere dergelijke boeken, bij den levenden hond toegepast, zoodat de geheele aseptische techniek tot zijn recht komt.

In verband met de bedoeling van het boek, een leidraad op den cursus voor operatieve techniek te zijn, wordt nagelaten bij een ingreep verschillende methoden aan te geven. Overal slechts één manier, doch die duidelijk en zorgvuldig uitgewerkt. De techniek der kliniek van HELFERICH wordt gevolgd, die natuurlijk in bijzonderheden naar eigen opvattingen wordt uitgebouwd. In het